

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 สถานที่ทำการวิจัย	4
1.6 ระยะเวลาการทำวิจัย	4
บทที่ 2 ทบทวนเอกสาร	7
2.1 ภูมิปัญญาท้องถิ่น	7
2.2 พฤษศาสตร์พื้นบ้าน	7
2.3 สมุนไพร	8
2.4 การแพทย์พื้นบ้าน	9
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.6 การพัฒนาสมุนไพรเพื่อเป็นยาในประเทศไทย	14
2.7 จังหวัดน่าน	16
2.8 ชาวถิ่น	17
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการศึกษา	20
3.1 อุปกรณ์	20
3.2 วิธีการศึกษา	21

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษาและวิจัย	23
4.1 ผลการศึกษาวิถีชีวิตและสภาพความเป็นอยู่	23
4.2 ผลการศึกษาการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร	25
บทที่ 5 สรุปและวิจารณ์ผล	128
5.1 การใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพรและการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชนรุ่นหลัง ของชุมชนบ้านนาขวาง อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน	128
5.2 การอนุรักษ์ทรัพยากรพืชสมุนไพรในชุมชนบ้านนาขวาง อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน	153
เอกสารอ้างอิง	155
ดัชนีรายชื่อพืช - ชื่อวิทยาศาสตร์	160
ดัชนีรายชื่อพืช - ชื่อสามัญ	167
ประวัติผู้เขียน	174

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตาราง 1 รายชื่อพืชสมุนไพรที่สำรวจพบบริเวณหมู่บ้านนาขวาง ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน	40
ตาราง 2 รายชื่อพืชสมุนไพรของหมู่บ้านนาขวางที่มีการใช้ประโยชน์เหมือนกับตำรา สมุนไพรไทย	130
ตาราง 3 รายชื่อพืชสมุนไพรของหมู่บ้านนาขวางที่มีการใช้ประโยชน์แตกต่างจาก ตำราสมุนไพรไทย	132
ตาราง 4 รายชื่อพืชสมุนไพรของหมู่บ้านนาขวางที่ไม่ปรากฏว่ามีการใช้ประโยชน์ ในตำราสมุนไพรไทย	145

สารบัญภาพ

รูป	หน้า
รูป 1 แผนที่แสดงที่ตั้งหมู่บ้านนาขวาง สถานที่ทำการวิจัย	5
รูป 2 แผนที่จังหวัดน่าน	6
รูป 3 ลักษณะการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน	23
รูป 4 แม่น้ำนาง แหล่งน้ำอุปโภค-บริโภคที่สำคัญของหมู่บ้าน	23
รูป 5 ลักษณะการแต่งกายของคนในหมู่บ้านนาขวาง	23
รูป 6 การทำนา อาชีพหลักของคนในหมู่บ้าน	24
รูป 7 ข้าวโพด พืชเศรษฐกิจอันดับสองรองจากข้าว	24
รูป 8 หมอยากำลังตัดหน่อหวายเพื่อนำไปประกอบอาหาร	24
รูป 9 การสานสวิง กิจกรรมยามว่างหลังการเก็บเกี่ยว	25
รูป 10 สตรีชาวนาขวางกำลังสานตะกร้าจากกกสามเหลี่ยม	25
รูป 11 ตำรายาสมุนไพรของหมอยาหมู่บ้านนาขวาง	38
รูป 12 <i>Aeschynanthus marmoratus</i> F.W.Moore นมเมียหิน	121
รูป 13 <i>Amomum</i> sp. กุ๊ก	121
รูป 14 <i>Ananas comosus</i> Merr. สับปะรด	121
รูป 15 <i>Ardisia crenata</i> Sims. จ้าเครือ	121
รูป 16 <i>Ardisia elliptica</i> Thunb. รามใหญ่	121
รูป 17 <i>Byttneria pilosa</i> Roxb. ป่านเขากวาง	122
รูป 18 <i>Caesalpinia mimosoides</i> Lamk. ช้างเลือด	122
รูป 19 <i>Cajanus goensis</i> Dalz. เปปซี่	122
รูป 20 <i>Cassia alata</i> L. ชุมเห็ดเทศ	122
รูป 21 <i>Cassia siamea</i> Lamk. จีเห็ดไทย	122
รูป 22 <i>Calycopteris floribunda</i> Lamk. คิงคอง	122
รูป 23 <i>Clerodendrum kaempferi</i> Sieb. บึงต่าไก่	123
รูป 24 <i>Clerodendrum viscosum</i> Vent. นางแย้มป่า	123
รูป 25 <i>Costus speciosus</i> Smith เอื้องหมายนา	123

	หน้า
รูป 26 <i>Coix lachryma-jobi</i> var. <i>puellarum</i> Bal. เติบยหิน	123
รูป 27 <i>Crateva magna</i> DC. กุ่มน้ำ	123
รูป 28 <i>Crotalaria bracteata</i> Roxb. มะหิงคง	123
รูป 29 <i>Eclipta prostrata</i> L. กะเม็ง	124
รูป 30 <i>Ficus hispida</i> L. มะเคือปลืออง	124
รูป 31 <i>Flacourtia indica</i> Merr. ตะขบป่า (คอกเพศผู้)	124
รูป 32 <i>Flacourtia indica</i> Merr. ตะขบป่า (คอกเพศเมีย)	124
รูป 33 <i>Hedychium stenopetalum</i> Lodd. ตาเหินหลวง	124
รูป 34 <i>Hedyotis capitellata</i> Wall. ดอกไก่อ่าน	125
รูป 35 <i>Homonoia riparia</i> Lour. ไครน้ำ	125
รูป 36 <i>Justicia ventricosa</i> Wall. ex Hook. ขาไก่	125
รูป 37 <i>Lagerstroemia venusta</i> Wall. เกลาเปลือกบาง	125
รูป 38 <i>Lygodium flexuosum</i> Sw. หญ้ายายเกา	125
รูป 39 <i>Mallotus barbatus</i> Muell.Arg. ดอกเต้า (คอกเพศผู้)	126
รูป 40 <i>Mallotus barbatus</i> Muell.Arg. ดอกเต้า (คอกเพศเมียและผล)	126
รูป 41 <i>Microcos paniculata</i> L. มะกอม	126
รูป 42 <i>Morinda angustifolia</i> Roxb. ขอคิน	126
รูป 43 <i>Plumbago indica</i> L. เจตมูลเพลิงแดง	126
รูป 44 <i>Plumbago zeylanica</i> L. เจตมูลเพลิงขาว	126
รูป 45 <i>Rotala rotundifolia</i> Koehne ผักปอด	127
รูป 46 <i>Thunbergia colpifera</i> B.Hansen. รวงจีคฤคา	127
รูป 47 <i>Tadehagi triquetrum</i> (L.) Ohashi หญ้าคอดุง	127
รูป 48 <i>Trichosanthes tricuspidata</i> Lour. กระคิงข้างเผือก	127
รูป 49 <i>Zanthoxylum myriacanthum</i> Wall. ex Hook.f. มะแขว่น	127